

ÖSSZEFOGLALÓ TANULMÁNY A BBA-5.4.5/10-2019-00001 SZÁMÚ „KOMPLEX ÁLDOZATSEGÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAI RÉSZÉRE” CÍMŰ PROJEKT EREDMÉNYEIRŐL

Szerzők:

De Coll Ágnes – Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány
dr. Molnár Melinda – Igazságügyi Minisztérium

Lektorálta:

dr. Hudák Péter – Igazságügyi Minisztérium

2022. augusztus 19.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

*Komplex áldozatsegítési szolgáltatások az emberkereskedelem áldozatai részére
tanulmánykötetek
III.*

© De Coll Ágnes – Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány
© dr. Molnár Melinda – Igazságügyi Minisztérium

Összefoglaló tanulmány
a BBA-5.4.5/10-2019-00001 számú
„Komplex áldozatsegítési szolgáltatások az emberkereskedelem áldozatai részére”
című projekt eredményeiről

Felelős kiadó:
Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.

Felelős vezető:
Németh Balázs ügyvezető

ISBN 978-615-5710-97-1

A kötet a BBA-5.4.5/10-2019-00001 számú
„Komplex áldozatsegítési szolgáltatások
az emberkereskedelem áldozatai részére” című projekten belül
a Belső Biztonsági Alap és a Belügyminisztérium finanszírozásában jelent meg.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

ÖSSZEFOGLALÓ TANULMÁNY A BBA-5.4.5/10-2019-00001 SZÁMÚ „KOMPLEX ÁLDOZATSEGÍTÉSI SZOLGÁLTATÁSOK AZ EMBERKERESKEDELEM ÁLDOZATAI RÉSZÉRE” CÍMŰ PROJEKT EREDMÉNYEIRŐL

Szerzők:

De Coll Ágnes – Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány
dr. Molnár Melinda – Igazságügyi Minisztérium

Lektorálta:

dr. Hudák Péter – Igazságügyi Minisztérium

A kötetben foglalt nézetek a szerzők nézetei,
azok semmiképpen sem tekinthetők
az Európai Bizottság vagy a Belügyminisztérium hivatalos állásfoglalásának,
továbbá sem az Európai Bizottság, sem a Belügyminisztérium
nem tehető felelőssé azokért, illetve az abban foglaltakért.

Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.
Budapest, 2022

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

TARTALOM

I. BEVEZETÉS	7
A Projekt célkitűzései	7
A projekttevékenységek bemutatása	9
II. A PROJEKTMEGVALÓSÍTÁS BEMUTATÁSA	10
II.1. A Projekt gyakorlati megvalósításának bemutatása a szakmai környezetben	11
1. Az áldozatok menekítése és szállítása	11
A menekítőautó feladatellátása	11
Hiányosságok és akadályozó tényezők	12
A krízisintervenció hatékony megvalósulásának elősegítése	13
2. Új szolgáltatások az áldozatok számára védett házon belül és kívül, a tevékenységek bemutatása az indikátorok esetein keresztül, nemzetközi relációval bíró esetek bemutatása	13
Tapasztalatok és eredmények az áldozatok ellátásában	15
A Projekt időkorlátainak kihasználhatósága és akadályai	16
Az igények és szükségletek kielégítése az áldozatok körében, a védett ház szolgáltatásainak előremozdítása a Projektben	17
Direkt asszisztencia védett házon kívül	18
Kiegészítő szolgáltatások (családgondozás, pénzgazdálkodási tanácsadás, reintegrációs segítségnyújtás)	18

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

3. A fizikai stabilitás része a lelki egyensúly megteremtésének	19
Egészségügyi szolgáltatások igénybevétele	19
Az egészségi állapot és az önértékelés összefüggései	20
A test elfogadásának elősegítése az áldozatok számára	20
4. Társadalmi integráció megvalósulása	21
Törekvés az önálló életvitel felé a Projekt keretein belül	21
Tanulmányok és képzések az integráció elősegítésének érdekében	22
II.2. Az Áldozatsegítő Központok szerepe a Projektben	23
Együttműködés a Baptista Szeretetszolgálattal	25
 III. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK AZ INDIKÁTOROK TELJESÍTÉSE SORÁN	 27
1. Az elkészült tanulmányok	27
2. Kommunikáció	28
A Projekt kommunikációs kampányának megvalósítása	28
A Projekt kommunikációs kampányának számszerűsíthető adatai	29
A kommunikációs kampány megvalósulásának szakmai tapasztalatai	30
A kampány edukációs hatása	30
Figyelemfelkeltés	31
Tapasztalatok a kampány eredményével összefüggésben	31
A telefonos elérhetőség	31
3. Szakértői tapasztalatcserék, a tapasztalatcserén részt vevők	32
4. Támogatott áldozatok	34
Támogatott áldozat „típusok” és nemzetközi relációval bíró esetek bemutatása eseteírásokon keresztül	34
Számszerűsíthető adatok	39

IV. PROJEKTTZÁRÁS, INTÉZMÉNYI MODELL LEÍRÁSA A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TAPASZTALATAI ALAPJÁN	41
1. Projektzárás	41
A Projekt megvalósítása során szerzett szakmai tapasztalatok összegzése	41
A Projekt továbbvitele esetén szükségesnek ítélt módosítások	42
2. Az emberkereskedelem elleni küzdelem intézményi szintre emelésének lehetőségei	43
A jogszabályi környezet vizsgálata	43
A Projekt szempontjából releváns törvényi szintű jogszabályváltozások	43
A Projekt szempontjából releváns rendeleti szintű jogszabályváltozások	45
Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020–2023 nemzeti stratégia és intézkedési terveinek megvalósulása	45
Intézményi modelltervezet leírása	46
A kommunikáció lehetséges szerepe	52
V. MELLÉKLETEK	53
1. Melléklet	53
2. Melléklet	54

I. BEVEZETÉS

Korunk egyik legnagyobb látenciával bíró, országhatárokon átívelő, az egész világot behálózó jelensége az emberkereskedelem, mely a súlyos és szervezett bűnözés egyik formája. A Belső Biztonsági Alap célja e szervezett illegális tevékenység elleni fellépés fokozása.

E célhoz kapcsolódóan az Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: IM) és a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány (a továbbiakban: BSZA), konzorciumi partneri együttműködésben BBA-5.4.5/10-2019-00001 azonosító számú projektet valósított meg „Komplex áldozatsegítési szolgáltatások az emberkereskedelem áldozatai részére” (a továbbiakban: Projekt) címmel.

Az IM, mint az áldozatsegítés állami intézményrendszerének módszertani, szakmai irányításában közreműködő szerve, kiemelt célként kezeli az emberkereskedelem áldozatai részére az egyénre szabott támogatások biztosítását: azonnali pénzügyi segély nyújtásával, kárenyhítéssel, az áldozatok érdekérvényesítésének elősegítésével, aminek során pszichológusi és jogi segítségnyújtást biztosít.

A BSZA – mint Konzorciumi Partner – az áldozatok szállítását, menekítését, elhelyezését, ellátását végezte, kiegészítő szolgáltatásokat (reintegrációs segítségnyújtás, családgondozás, pénzgazdálkodási tanácsadás) nyújtott, direkt asszisztenciát (ügyintézés a védett házon kívül), valamint utógondozást végzett.

A PROJEKT CÉLKITŰZÉSEI

Az IM szakmai irányítása alatt álló állami áldozatsegítő szolgálat általánosan, valamennyi bűncselekmény és tulajdon elleni szabálysértés áldozatának biztosítja az áldozatsegítő támogatásokat az irányadó jogszabályok alapján, így főszabályként

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

az emberkereskedelem áldozatai számára is ugyanazon segítségnyújtási formák érhetőek el, mint valamennyi áldozat számára. Idesorolandó az állami kárenyhítés is, mely szűkebb körben igényelhető {szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekményekre tekintettel [mint amilyen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerint az emberkereskedelem és kényszer-munka is]]. Fontos továbbá hangsúlyozni, hogy a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) az emberkereskedelem áldozatai számára, mint speciális áldozati körnek (és csak nekik) biztosít egy további szolgáltatást is, mely a védett szálláshely. Azt, hogy ténylegesen mely támogatást ajánlja fel az áldozatsegítő szolgálat, alapvetően a bűncselekmény jellege, a bűncselekmény áldozatra gyakorolt hatása és az áldozatok személyes körülményei határozzák meg.

Ahhoz azonban, hogy az áldozatok támogatásban részesüljenek, létfontosságú, hogy értesüljenek azokról, megfelelő tájékoztatást kapjanak az áldozatsegítés intézményéről és az intézmény biztosította segítségnyújtás feltételeiről. A Projekt kezdetén és azt megelőzően az állami áldozatsegítés rendszere tisztán opt-in modellben működött, vagyis az áldozatok jellemzően a nyomozó hatóságtól kapott tájékoztatás alapján dönthettek arról, hogy igénybe kívánják-e venni az áldozatsegítő támogatásokat, ennek érdekében kapcsolatba lépnek-e az áldozatsegítő szolgálattal. A rendelkezésre álló statisztikai adatok azt mutatták, hogy az emberkereskedelem áldozatai kis számban fordultak az áldozatsegítő szolgálathoz, és ha meg is jelentek a támogatási rendszerben, csak egy-egy segítségnyújtási formát vettek igénybe. Ez általában az azonnali pénzügyi segély és/vagy a védett szálláshely-szolgáltatás volt. Fontos kiemelni, hogy a védett szálláshely-szolgáltatást nem az áldozatsegítő szolgálat biztosította/biztosítja, és az volt az általános tapasztalat, hogy az áldozatok védett szálláshelyre történő elszállítása nem megoldott sem az állami, sem a – szolgáltatást ténylegesen nyújtó – civil szervezet által. Fentiek tükrében jelen Projekt célkitűzése a hatékonyabb áldozatelérés és az áldozatirányítás hiányosságainak kiküszöbölése mellett az volt, hogy az áldozatok a védett szálláshelyen a biztonságos elhelyezéssel és ellátással párhuzamosan olyan komplex segítségnyújtási formában részesüljenek,

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

amely magában foglalja az egészségügyi ellátást, valamint a társadalomba történő reintegrációhoz való segítségnyújtást is. Ehhez az IM, mint állami szerv és a BSZA mint civil szervezet szoros együttműködése megfelelően ígérkezett, mely partnerség az áldozatok biztonságának előteremtését, a komplex segítségnyújtást és az áldozatok társadalomba való visszailleszkedése lehetőségének megteremtését célozta meg 24 hónapon keresztül legalább 50 fő részére.

A PROJEKTTEVÉKENYSÉGEK BEMUTATÁSA

A pilot Projekt elsődleges feladata a 24 hónapos időtartam alatt a legalább 50 áldozat tekintetében megvalósuló komplex áldozatsegítési szolgáltatások nyújtása volt. Ehhez az IM – mint az állami áldozatsegítés intézményrendszerének szakmai irányításában közreműködő szerv – azonnali pénzügyi segély, állami kárenyhítés és érdekérvényesítés elősegítése szolgáltatással járult hozzá. A BSZA az áldozatok menekítését, szállítását, elhelyezését és ellátását vállalta, emellett kiegészítő szolgáltatásokat és direkt asszisztenciát nyújtott. A Projekt során támogatott áldozatnak – mint indikátor – azon személyek minősültek, akik a BSZA által nyújtott támogatások közül két új szolgáltatást vettek igénybe.

Projekt további célkitűzése volt egy kommunikációs kampány megvalósítása a társadalom minél szélesebb rétegeinek (legalább 20 ezer fő) elérése, valamint a téma iránti érzékenyítés céljával, amihez igazodóan elkészült a kommunikációs terv és sor került az abban foglaltak végrehajtására is. A jó gyakorlatok megosztása érdekében tanulmánykötetek készültek az emberkereskedelem magyarországi jelenlegi helyzetéről, a külföldi szakértőkkel megvalósult tapasztalatcseréről, amit disszeminációs tevékenység követett. Jelen tanulmány célja pedig a Projekt tapasztalatainak összegzése. Végezetül tervszerűen került sor szakértői tapasztalatcserékre, szakmai tájékoztatókra állami, civil és egyházi szervezetek bevonásával a Projekt során tapasztalt kihívások, esetleges módosítási javaslatok megvitatása érdekében.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

II. A PROJEKTMEGVALÓSÍTÁS BEMUTATÁSA

A pilot-Projekt megvalósítása során elsődleges feladat a komplex áldozatsegítési szolgáltatások biztosítása volt, amellyel az emberkereskedelem áldozatainak hatékonyabb segítségét, ellátását, irányítását, reintegrációját valósították meg a partnerek. A program 24 hónapos időtartama alatt több mint 60 fő ellátását sikerült biztosítani. Emellett a partnerek nagy hangsúlyt fektettek a sérülékeny csoportok elérésére, melynek eszközeként országos figyelemfelhívó kampányt folytattak. A társadalom érzékenyítésére is figyelemmel, a szexuális és a munkacélú kizsákmányolás jelenségét röviden bemutató animációs kisfilmek váltak elérhetővé.

A Projekt végrehajtása során rendszeresen szakmai tájékoztatókra és szakértői tapasztalatcserékre került sor, elsősorban a partnerek, valamint az emberkereskedelem területén működő állami szervek, civil és egyházi szervezetek részvételével.

A Projektnek a partnerek együttműködésben történő megvalósítását az a meggyőződés inspirálta, amely szerint az állami szervek és a civil szervezetek együttes munkájával valósulhat csak meg az emberkereskedelem áldozatait érintő olyan komplex támogatási és segítségnyújtási rendszer, amely a szolgáltatásmenedzsment és a hálózatosítás koordinációja mellett képes lehet arra, hogy az áldozatok biztonságát megteremtse, számukra megfelelő segítséget nyújtson, és elősegítse az áldozatok társadalomba való visszailleszkedését.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

II.1. A Projekt gyakorlati megvalósításának bemutatása a szakmai környezetben

1. Az áldozatok menekítése és szállítása

A MENEKÍTŐAUTÓ FELADATELLÁTÁSA

A menekítőautók célja a Magyarországon azonosított felnőtt emberkereskedelem-áldozatok védett szálláshelyre vagy biztonságos környezetbe történő elszállítása, illetve a külföldről repatriált magyar áldozatok védett szállásra, vagy biztonságos környezetbe, valamint a szükségüket kielégítő védett intézményi ellátásba való eljuttatása hazánk területén. A rendelkezésre álló támogatási összegből egy menekítőautó működtetése és fenntartása valósult meg, ezzel együtt három sofőr megbízására is volt lehetőség. A menekítőautó akkor került bevetésre, ha a BSZA jelzést kapott egy azonosított emberkereskedelem-áldozatról, illetve hozzátartozóiról, akik bajban voltak és menekítésre volt szükségük.

A menekítőautó segítségével az áldozatok hamarabb, könnyebben és biztonságosabban juthattak el a számukra védelmet nyújtó és a társadalmi reintegrációjukat segítő védett szállásokra. A speciálisan képzett sofőr alkalmazása által a Projektben támogatott szociális segítő munkatársak könnyebben és gyorsabban tudták megoldani az áldozatok utaztatását és menekítését.

A menekítőautóban feladatot ellátó munkatársak segítő jelenlétük mellett támogató funkciót is képviseltek passzív jelenlétükkel az áldozatok meghallgatása és vallomástétele közben, és a rendőrségi feljelentéskor is.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

HIÁNYOSSÁGOK ÉS AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK

Problémaként lehet említeni, hogy előfordult, hogy a menekítőautóval a kollégák éppen szállítást vagy menekítést végeztek, és emiatt nem tudtak egy másik helyszínen megjelenni.

A menekítőautó adminisztratív feladataihoz kapcsolódóan elmondható, hogy nem bizonyult életszerűnek az a gyakorlat, hogy minden esetben ugyanazon állomáson szükséges az autót leparkolni, mert ez nem tette lehetővé kollégák számára, hogy kellő gyorsasággal tudjanak reagálni a menekítésekre, hiszen minden esetben el kellett jutniuk az autó kiindulási állomására. Mivel az autó nem feltétlenül került naponta bevetésre, ezért a munkatársak napi szintű készenléte azon az állomáson, ahol az autó parkolt, nem volt indokolt, főként, hogy a bérezés mértéke egy speciálisan képzett szakember készenlétét nem tette lehetővé 24 órás szolgálatban.

Megnehezítette továbbá a feladatellátást, hogy a kedvezményezetti jogosultságot és a Projektindikátor alapfeltételét az generálta, ha már a menekítés kapcsán rögzítésre került az áldozat az emberkereskedelem áldozatainak irányítási mechanizmusát segítő, illetve az emberkereskedelem trendjeit monitorozó webalapú rendszerben (a továbbiakban: EKAT Rendszer), és EKAT számmal és legalább két igénybe vett új szolgáltatáselemmel rendelkezett az áldozat, amelyek egy krízishelyzetben nem feltétlenül valósíthatók meg.

A menekítőautó tankolását csak a menekítés napján lehetett megvalósítani, ami szintén nagyban akadályozta az azonnali reagálást.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A KRÍZISINTERVENCIÓ HATÉKONY MEGVALÓSULÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE

A BSZA a krízisintervenciót az átmeneti befogadóállomáson biztosítja. A krízisintervenció az emberkereskedelem áldozatával történő első kapcsolatfelvételt jelenti, melynek során nyugodt környezetben vizsgálják meg az áldozat fizikai, lelki, mentális, pszichés állapotát, és mérik fel a szükségleteit és az igényeit. A krízisintervenció része a kockázatelemzés (lehetséges kockázatok azonosítása, csoportosítása, értékelése) is, hiszen az áldozat és a családja biztonsága mellett a védett házak biztonsága is egy nagyon fontos szempont. A felmérés eredményeként eldől, hogy milyen jellegű azonnali beavatkozásra van szüksége egy áldozatnak, illetve a védett házban történő befogadáshoz milyen személyre szabott cselekvési tervre van szükség. Az állomás hatékony működésének megvalósítása érdekében a Projekt lehetővé tette, hogy szociális segítők tudjanak foglalkozni az újonnan érkező áldozatokkal is, amennyiben elkülönítésre volt szükség a védett házba lépés előtt.

A Projekt ideje alatt speciális szakmai ráfordítást igényelt azoknak az áldozatoknak az esete, akik kábítószer hatása alatt voltak érkezésükkor, pszichés állapotuk pszichiátriai, kórházi kezelést igényelt, valamint azoké is, akiknek azonnal orvosi ellátásra volt szükségük.

2. Új szolgáltatások az áldozatok számára védett házon belül és kívül, a tevékenységek bemutatása az indikátorok esetein keresztül, nemzetközi relációval bíró esetek bemutatása

Az új, kiegészítő szolgáltatások elsősorban az emberkereskedelem azonosított áldozatainak sikeres társadalmi reintegrációját szolgálják. A védett házban elhelyezett áldozatokat a biztonságos lakhatás mellett a társadalmi visszailleszkedés érdekében különböző szolgáltatásokkal segítette a BSZA.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A reintegrációs szolgáltatás elemei minden esetben az áldozat szükségleteire reagálnak, képességeire, meglévő és fejleszthető erőforrásaira építenek. A reintegrációs segítségnyújtást a védett házban lakó áldozattal szoros, segítő kapcsolatban lévő szociális szakember vezeti. Elemeit (melyek lehetnek kompetenciafejlesztő, munkaerőpiaci képzés finanszírozása, lakhatási támogatás stb.) minden esetben személyre szabottan, az áldozattal közösen határozza meg a segítő szakember.

Az áldozattal a szociális szakember reintegrációs tervet készít, mely személyre szabottan tartalmazza azokat az elemeket (pl. képzésbe, munkába integrálás, lakhatási támogatás, pénzkezelés, előtakarékosság, családgondozás, családterápia, családkonzultáció stb.) melyek a sikeres reintegrációhoz szükségesek. A dokumentum részét képező cselekvési terv mind az áldozatra, mind a szociális munkásra vonatkozóan megfogalmaz feladatokat. A cselekvési terv felülvizsgálatra kerül meghatározott időközönként, monitorozva a meghatározott rövid és hosszú távú célok teljesülését, esetleges módosulását.

A direkt asszisztencia (ügyintézés a védett házon kívül) azoknak az áldozatoknak nyújt segítséget, akik nem kívánnak élni a védett házban való biztonságos elhelyezés lehetőségével, vagy őket fenyegető veszély (már) nem áll fenn. A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a reintegrációs folyamatban mentorként kísérmje az áldozatot a szakember. A direkt asszisztencia célja az emberkereskedelem áldozatának sikeres integrációja/reintegrációja. A direkt asszisztencia során nagy hangsúlyt fektetnek a meglévő természetes támaszrendszer bevonására is.

Az utógondozás az áldozat társadalomba való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését segítő szolgáltatáselem és az azon alapuló szociális segítő munka. Az áldozatokkal végzett reintegrációs folyamat hatásait az utógondozás erősíti meg. Az önálló életkezdés során esetleges elakadások, nehézségek szakmai megtámogatása a sikeres reintegráció egyik fontos eleme. Az utógondozás az áldozat megkeresése alapján tanácsadást, szükség szerinti ellátást tesz lehetővé.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A védett házaspár elhelyezése biztosítja az áldozatok számára a legbiztonságosabb elhelyezést, hiszen kockázatelemzés előzi meg, melynek eredményeképpen abba a védett házba kerül a korábbi áldozat, mely a legmesszebb van az elkövetés helyszínétől. A külföldről hazatérő áldozatok esetében a kockázatelemzés már a külföldi szervezet által megtörténik, így a munkatársak számára annak eredménye már rendelkezésre áll. A BSZA szakmai protokolljának része, hogy a külföldről hazatérő áldozatok esetében előzetesen telefonon vagy valamilyen online formában felveszik a kapcsolatot az áldozattal, hiszen csak így ismerhető meg az önkéntessége, a motivációja, csak így tudja kérdéseit megfogalmazni.

Több esetben előfordult, hogy a hazánkban áldozattá váló érintettek esetében is nagy számban merül fel a külföldi kizsákmányolás megvalósítása, mely vagy meg is valósul vagy tervként megmarad, attól függően, hogy rendelkeznek-e az elkövetők nemzetközi kapcsolatokkal.

A külföldről hazatérő, védett házba kerülő áldozatok együttműködőek, a direkt asszisztencia megvalósítása azonban sokszor lényegesen nehezebb, mint a védett házban történő segítségnyújtás, hiszen sokkal több ingernek, veszélynek, befolyásoló tényezőnek, családi mintának van kitéve a hazatérő áldozat, mint a védett házban lakó.

TAPASZTALATOK ÉS EREDMÉNYEK AZ ÁLDOZATOK ELLÁTÁSÁBAN

A Projekt idején újonnan érkező áldozatok közül azok voltak előnyösebb helyzetben a Projekt által nyújtott támogatások kihasználását illetően, akik a Projekt teljes ideje alatt részt tudtak venni az egymásra épülő szolgáltatások igénybevételeiben. Az első beavatkozás a segítségnyújtásban az áldozatok menekítése és biztonságos szállítása volt védett környezetbe. Azok az áldozatok, akik a védett házba érkeztek, a krízisintervenció után egy intenzív rehabilitációs folyamatban vettek részt.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A Projekt nyújtotta lakhatási támogatás segítségével lehetőség nyílt arra, hogy az emberkereskedelem áldozatait a védett házon kívül is egy a számukra biztonságos befogadóhelyre szállíthassák, majd megvizsgálják az állapotukat. Ebben az esetben felmérésre kerül az egészségügyi és pszichés állapotuk; megtörténik az életmód, életvitel, a pszichés és fizikai bántalmazások következményeinek, fizikai közérzetnek, állandó vagy akut betegségeknek, fogyatékoságnak a felderítése. A kapcsolat létrejöttkor feltérképezésre került a szociális kapcsolati háló, a kommunikációs és problémamegoldó készség, a stresszterhelés és -kezelés, az együttműködési készség és hajlandóság. Az állapotfelmérés rendkívül fontos az áldozatok kezelésekor, azért hogy számukra a legmegfelelőbb elhelyezést biztosíthassák és személyre szabott segítséget nyújthassanak.

A lakhatási támogatás biztosítása vidéken sokkal kevésbé tudott megvalósulni, mint a fővárosban.

A PROJEKT IDŐKORLÁTAinak KIHASZNÁLHATÓSÁGA ÉS AKADÁLYAI

A Projekt időkerete lehetővé tette, hogy egy teljes rehabilitációs és reintegrációs folyamat teljesüljön, főként azok esetében, akik a Projekt első szakaszában élvezhették a támogatás adta lehetőségeket. A későbbiekben csatlakozók kihasználhatták az egészségügyi szolgáltatásokra fordítható támogatást, amelynek leghangsúlyosabb eleme a fogászati ellátás volt.

A Projekt időkerete legnagyobb mértékben a lakhatási támogatás fenntartását akadályozta. A fővárosban bérelt ingatlanok ára nem tette lehetővé, hogy egy integrált áldozat önerőből fenntartsa azt. Kivételt képez egy eset, melynek során az áldozat képes volt megtartani egy olyan munkahelyet, amelyből származó jövedelme és a támogatott időszak alatt félretett pénze lehetővé tette, hogy saját fenntartásában megtartsa az albérletet. Egy másik esetben testvérek költöztek össze, és ketten már képesek voltak megfizetni az albérlet díját. Azok számára maradt még ilyen lehető-

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

ség, akik párkapcsolatot alakítottak ki, és így – szintén közösen – sikerült megtartaniuk a bérleményt. Míg Budapesten az árak voltak az akadályozó tényezők, addig vidéken az emberek bizalmatlansága és a számlázási lehetőség hiánya akadályozta az ingatlanok bérletét.

AZ IGÉNYEK ÉS SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE AZ ÁLDOZATOK KÖRÉBEN, A VÉDETT HÁZ SZOLGÁLTATÁSAINAK ELŐREMOZDÍTÁSA A PROJEKTBEN

Az emberkereskedelem áldozatainak rehabilitációja egy rendkívül hosszú folyamat, melynek során több területen is szükséges az áldozatot segíteni. Az áldozatoknak az egészségügyi, a szociális, a foglalkozási, a pszichológiai és a környezeti rehabilitáció terén is szükségük van olyan szervezett támogatásra, amely az egészségükben, testi, szellemi épségükben károsodott áldozatoknak segít a társadalomba, a közösségbe történő visszailleszkedésükben. Az orvosi, szociális, pszichológiai és foglalkozási intézkedések koordinált, személyre szabott összességének célja, hogy az áldozat lehetőleg újra teljes értékű emberré válhasson.

A Projekt lehetővé tette, hogy az áldozatok sok esetben minőségi, gyors és biztosítás nélkül fedezhető egészségügyi ellátáshoz jussanak, ami nagymértékben megnövelte az áldozatok motivációját az együttműködésben. Megtapasztalva a gondoskodásnak ezt a formáját, megerősödtek a munkatársak iránt érzett bizalmukban, ami elősegítette a védett ház hatékony működését. Ehhez hasonló volt a tanfolyamok és képzések támogatásának eredménye is. A Projekt lehetővé tette, hogy az áldozatok célkitűzései egy szélesebb spektrumon helyezkedhessenek el. A Projekt utolsó két hónapjában némely kedvezményezettek egy üdülőövezetben tudtak időnymunkát vállalni. Lakhatásuk támogatásával egy jelentősebb előtakarékosságot tudtak megvalósítani, amely hozzásegíti őket az önálló élet megkezdéséhez.

DIREKT ASSZISZTENCIA VÉDETT HÁZON KÍVÜL

Ez a szolgáltatás azoknak az áldozatoknak nyújtott segítséget, akik nem kívántak élni a védett ház nyújtotta bentlakásos lehetőséggel, vagy az őket fenyegető veszély (már) nem állt fenn és megfelelő volt számukra az általuk kijelölt szállás is. A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a rehabilitációs folyamatban a BSZA Projektben foglalkoztatott munkatársa mentoráló tevékenység keretén belül kísérje végig az áldozatot. A munkatársak az esetek korai szakaszától a rehabilitációs folyamaton át elkísérték és személyre szabott cselekvési terv mentén segítették az áldozatot.

Ennek a szolgáltatásnak a hátránya, hogy lelassítja a rehabilitációs folyamatot annak okán, hogy az áldozattal nincs napi személyes kapcsolata a szakembereknek, illetve problémát okoz a Projekt meghatározott időtartama, ami okán az integrációs folyamat némely esetekben megszakad, és elmarad az utánkövetés főként azok esetében, akik a Projekt második évében vagy az utolsó hónapokban csatlakoztak áldozatként.

KIEGÉSZÍTŐ SZOLGÁLTATÁSOK (CSALÁDGONDOZÁS, PÉNZGAZDÁLKODÁSI TANÁCSADÁS, REINTEGRÁCIÓS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS)

A kiegészítő szolgáltatások nyújtása az áldozatok körében minden esetben elengedhetetlen feltétel volt a pozitív irányú fejlődéshez és a sikeres társadalmi beilleszkedéshez. Az áldozatok kapcsolati hálójának feltérképezése és a család gondozása lehetővé tette a reviktimizáció elkerülését és a családi kapcsolatok megerősítését. Az áldozatok hátterében a legtöbb esetben fellelhető volt a diszfunkcionális család, a gyermekkori bántalmazás, amely problémák feldolgozása és a családi kapcsolatok megerősítése a Projektben részt vevő munkatársak feladata volt. A családgondozás szerves részét képezi a traumafeldolgozásnak és a sikeres integrációnak.

A sikeres, önálló, független életvitel kialakításának egyik legfontosabb eleme a helyes pénzgazdálkodás. Az áldozatok zöme nincs tisztában a pénz értékével, képtelenek előre tervezni és beosztással élni. A programba vont áldozatokat folyamatosan tanították arra, hogy képesek legyenek tervezni, megtanulják a pénz értékét, illetve segítették őket az előtakarékoságban. Ezt nagyban segítette a Projekt által nyújtott lakhatási támogatás is.

3. A fizikai stabilitás része a lelki egyensúly megteremtésének

EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE

A Projekt ideje alatt az áldozatoknak lehetősége volt privát egészségügyi ellátásban részesülniük, ami nagyban felgyorsította testi felépülésüket, illetve a betegségekből, fertőzésekből való felgyógyulást. Némely krízishelyzetben is rendkívül hatékony volt az egészségügyi ellátásra biztosított támogatás, mivel az áldozatok nagy része nem rendelkezett iratokkal, illetve érvényes betegbiztosítással. Ennek egy jó példája volt, amikor az egyik újonnan bekerülő várandós áldozat az őt menekülése közben ért sokk hatására elvesztette 24 hetes gyermekét. A várandós nőt azonnal szülészetre kellett eljuttatni, és a Projektból történt finanszírozással került megtérítésre a beavatkozás teljes ára.

A másik nagy jelentőséggel bíró egészségügyi természetű beavatkozás a fogászati kezelés volt, amely lehetővé tette az áldozatok megrongált, bántalmazás következményeként roncolt vagy elvesztett fogainak rendbehozatalát és pótlását. Ez a hozzájárulás nagymértékben növelte az áldozatok motivációját az együttműködésben és jövőképük kialakításában is, célul kijelölve a reviktimizáció elkerülését. A fogászati beavatkozások jelentősen növelték az áldozatok pozitív önképét, emelték önértékelésüket és önbizalmukat, nem beszélve arról, hogy könnyebben tudtak elhelyezkedni a munkaerőpiacon is.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

AZ EGÉSZSÉGI ÁLLAPOT ÉS AZ ÖNÉRTÉKELÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI

A személyes és mentálhigiénés megtámogatás segíti az egészség és az egészséges életmód iránti személyes igény kialakítását, és az egészségügyi állapot egyértelmű javulását eredményezi. A Projekt során az volt a tapasztalat, hogy az áldozatok nagy százalékban küzdenek étkezési zavarokkal és a bioritmusuk is rendezetlen volt. A BSZA erre komoly figyelmet fordított, és így az ütemezett, rendszerezett és rendszeres napirend, a sportolás munkatársak által nyújtott lehetősége mind hozzájárult az áldozatok egészségi állapotának javulásához. A bioritmus normalizálása képessé tette a korábbi áldozatokat arra, hogy a környezetükhöz kapcsolódni tudjanak, alkalmasak legyenek a szabályozott és gondos létfenntartásra, aminek következménye, hogy célokat tudnak kitűzni maguk elé (pl. egészséges életmód kialakítása, testformálás). Ezek a célok és az általuk generált változások nagyban növelik a programba vont emberek önértékelését, önbecsülését, egyre több dologra érzik magukat alkalmasnak, és ki tudnak mozdulni a tagadás és a dehumanizáltság állapotából, melyben mindenre képtelen, haszontalan, semmirevaló, tárgyasított, használati eszközre alacsonyított rabszolgaként bántak velük.

A TEST ELFOGADÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE AZ ÁLDOZATOK SZÁMÁRA

A BSZA munkája során az elsődleges célkitűzések közé tartozik, hogy az áldozatok kapcsolódni tudjanak saját testükhöz, hosszú távon pedig óvják, gondoskodjanak róla és szeressék azt. A tapasztalatok szerint az áldozatok zöme a testéről nem vesz tudomást, bántja, elidegeníti magától, hogy ne kelljen tudatának szembeesnie azzal, ami kiszolgáltatott helyzetében a testével történt. Ez nemcsak a szexuális kizsákmányolás áldozataira jellemző, hanem azokra is, akik munkacélú kizsákmányolás áldozataként bántalmazást vagy sorozatos bántalmazásokat szenvedtek el. Az áldozatokra jellemző az önbántás, a higiénia mellőzése, az ápolatlanság. A Projekt ideje alatt a rehabilitációs folyamatban megfigyelhető volt, ahogy az áldozatok egyre

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

több figyelmet fektettek testük állapotára, a napi tisztálkodásra és higiénára, valamint a fizikai teherbírásuk megnövekedése nagymértékben motiválta őket abban, hogy a folyamatban együttműködjenek és saját célkitűzéseket is megfogalmazzanak.

A Projekt végén sikeresen teljesített Stresszkezelési Tanfolyam fizikai és mentális kihívás elé állította az áldozatokat, amely megmutatta, hogy milyen messzire lehetnek képesek határaikat kitolni, és egy intenzív fizikai megpróbáltatásnak is elég tudnak tenni extrém stresszhelyzetben is.

4. Társadalmi integráció megvalósulása

Az emberkereskedelem korábbi áldozatainak integrációja, reintegrációja hosszú és nehéz folyamat. Több szinten és szintéren is szükséges megtámogatni őket annak érdekében, hogy a folyamat sikeresen záródjon és elkerüljék az újbóli áldozattá válást. A program által biztosított komplex segítségnyújtás lehetővé tette, hogy az áldozatok egészségügyi, pszichés és anyagi szempontból is felépüljenek és megerősödjenek.

TÖREKVÉS AZ ÖNÁLLÓ ÉLETVITEL FELÉ A PROJEKT KERETEIN BELÜL

Az önálló életvitel célkitűzése azok számára tudott megvalósulni a Projekt kétéves időtartama alatt, akik mentális állapota lehetővé tette a rapid előrehaladást, és a traumafeldolgozás mellett képesek voltak párhuzamosan koncentrálni az individuális lét eszközeinek megteremtésére. A BSZA munkatársai igyekeztek megfelelő modelleket az áldozatok elé tární, hogy megtapasztalhassák a függetlenséget.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

TANULMÁNYOK ÉS KÉPZÉSEK AZ INTEGRÁCIÓ ELŐSEGÍTÉSÉNEK ÉRDEKÉBEN

A szexuális kizsákmányolásban, emberkereskedelemben érintett férfiak és nők, illetve anyák és gyermekeik másodlagos, harmadlagos veszélyeztetettségének megelőzésére az érintettség megszüntetését segítő módszerek összegyűjtésével az volt a cél, hogy megtalálják azokat a képzéseket és tanulási lehetőségeket, melyek a volt áldozatok integrációját hatékonyan segítik.

A Projekt kétéves időtartama alatt hatásvizsgálat elvégzésére nem volt lehetőség, hiszen a képzések, tanfolyamok hasznosságát azok elvégzése tudja alátámasztani. Hosszú távú eredményekre vonatkozó információval, mint a munkahelyen való elhelyezkedés, munkahelymegtartás, csak néhány esetben rendelkezett a BSZA, úgy mint a korábbi szexuális kizsákmányolás óvodai dajkaképzést elvégző áldozata, aki a képzés elvégzése után dajkaként helyezkedett el és azóta is ebben a munkakörben dolgozik.

A tanfolyamok és képzések megfelelnek annak a kritériumnak, hogy új megoldási módot jelentenek az ellátottak kilátástalan jövőképeinek megszüntetésére. A védett házi ellátási formákban a helyi tapasztalat azt hitelesítette, és a képzők szerint eredményes volt az ellátottakra és a védett ház közösségére, illetve az integráció elősegítésére gyakorolt hatás.

Fontos mindemellett, hogy a különböző képzések és tanfolyamok hatékonyságának mérése, a programok tematizált gyűjtése a Projekt eredményeinek utánkövetésével intenzívebbé váljon.

A módszerek, programok gyűjtésében szempont volt, hogy hatásuk célzottan köthető legyen a szexuális kizsákmányolás különböző szintű megelőzéséhez, a problémakörben konkrét támogatást nyújtson az áldozatsegítésben, a reviktimizáció elkerülésében és az integráció elősegítésében.

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió támogatásával

Az elfoglaltságokban megjelent olyan gyakorlat, amelyet a védett ház maga fejlesztett ki és használ rendszeresen, illetve más programok, amelyek nem feltétlenül épültek be a védett ház mindennapi gyakorlatába, de külső, közreműködő lebonyolító bevonásával a pályázattámogatásnak köszönhetően megjelentek és hatékony kezelési módként értékelhetők.

Az áldozatok a fent említett szempontok mentén belső (kompetenciaképzés, play back színház, önismereti csoport, drogprevenció) és külső képzéseken, tanfolyamokon vettek részt (dajkatanfolyam, gyermekfelügyelői képzés, zeneiproducer-képzés, stresszkezelési tanfolyam), illetve ketten vezetői engedélyt is szereztek. A belső képzések között szerepeltek a védett ház olyan állandó programjai is, melyek nem a Projektből kerültek finanszírozásra.

II.2. Az Áldozatsegítő Központok szerepe a Projektben

A Projekt keretében rögzített, az állami áldozatsegítéshez kapcsolódó támogatási formák közül az érdekvérvényesítés elősegítése kapcsán bírtak az Áldozatsegítő Központok kiemelt jelentőséggel.

Az Áldozatsegítő Központok eljárásuk során minden esetben elvégzik az áldozatok szükségleteinek felmérését, ahhoz igazodóan tájékoztatást nyújtanak az elérhető – köztük kiemelten az állami áldozatsegítő szolgálat által biztosított – támogatási formákról, azok igénybevételéről. Ezt követően, ha az a körülmény került feltárára, hogy az áldozat nem rendelkezik biztonságos szálláshellyel, akkor az áldozatok menekítése, szállítása, valamint a biztonságos szálláshelyen történő elhelyezése érdekében felveszik a kapcsolatot az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (a továbbiakban: OKIT).

A Projekt kezdetén három Áldozatsegítő Központ (Budapesten, Miskolcon és Szombathelyen) nyújtotta az Ást. által szabályozott érdekvérvényesítés elősegítése

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

szolgáltatást, ma pedig már 11 központ működik országszerte, kiegészülve a három Áldozatsegítő Ponttal (Salgótarjánban, Érden és Siófokon). Az Áldozatsegítő Központok jelentősége abban áll, hogy míg a területi áldozatsegítő szolgálatként működő fővárosi és megyei kormányhivatalok tevékenysége elsősorban a hatósági tevékenységhez kapcsolódik bürokratikus, hivatali környezetben, addig a Központok bizalmas és biztonságos légkör megteremtésével biztosítják az alacsony küszöbű támogatást az áldozatok számára. A Projekt elindításakor ez a hivatali jelleget nélkülöző, a hatósági eljárást mellőző működési forma ideálisnak mutatkozott az áldozatok minél gördülékenyebb ellátásának érdekében. Az Áldozatsegítő Központok országszerte könnyen megközelíthetők, és a napjainkig kialakult egyre szélesebb körű helyi szintű együttműködéseknek és a sajtómegjelenéseknek köszönhetően egyre népszerűbbek úgy az áldozatok, mint a potenciális áldozatok körében.

Ugyanakkor az emberkereskedelem (és kényszermunka) esetén kiemelten magas a látencia. Az áldozatok az esetek többségében nem fordulnak a nyomozó hatóságokhoz, nem vállalják az esetlegesen elhúzódó büntetőeljárás akár másodlagos viktimizációval is járó következményeit. A Projekt kiindulási alapja az volt, hogy az Áldozatsegítő Központok a szolgáltatásaikat (tájékoztatást, érzelmi segítséget, jogi tanácsot és egyéb segítséget) a büntetőeljárás megindításától, a feljelentés megtételétől függetlenül is biztosítják az áldozatok számára. Mindezek a szolgáltatások ingyenesen és a vagyoni-jövedelmi rászorultság igazolása nélkül állnak rendelkezésre, és mindaddig elérhetőek az áldozatok számára, míg a bűncselekmény következtében megváltozott élethelyzetük megnyugtatóan nem rendeződik. A Projektben való részvételt ez az alacsony küszöbű szolgáltatásnyújtás és a hatósági jellegtől – külsőségekben is – mentes megjelenési forma tette indokolttá, emellett a bűncselekmény erőszakos és kiemelten traumatizáló jellegére figyelemmel a központokban elérhető pszichológusi segítségnyújtás is hangsúlyos szempont volt.

A Projekt időszak alatt 16 személy került kapcsolatba az állami áldozatsegítés rendszerével. Ez nemcsak az Áldozatsegítő Központokkal való kapcsolatfelvételt jelentette, hanem a fővárosi és megyei Kormányhivatalok általi segítségnyújtást is.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Az Áldozatsegítő Központok látókörébe kilenc esetben került jelen Projekt szerint támogatott áldozat, ezen esetekben tájékoztatás nyújtására, érzelmi segítség nyújtására és más szervekkel (pl. rendőrséggel) való kapcsolatfelvételre került sor. A fővárosi és megyei Kormányhivatalok 10 esetben döntöttek azonnali pénzügyi segíélyről, két esetben állítottak ki áldozati státuszról szóló igazolást.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A BAPTISTA SZERETETSZOLGÁLATTAL

Az Áldozatsegítő Központok hálózatának – mint az áldozatsegítő szolgálat egyik alappilléreinek – jogszabályi kötelezettsége [Ást. 43. § (1) bekezdés], hogy feladatai ellátása során együttműködjön és kapcsolatot tartson a hatóságokkal, civil és vallási szervezetekkel. Jelen Projektnek eme kötelezettségnek való maradéktalan megfelelés volt az alapja.

Fontos rögzíteni, hogy míg az Áldozatsegítő Központok valamennyi áldozat számára elérhetőek, és nem nyújtanak speciális szolgáltatást dedikáltan egy-egy áldozati csoport számára, addig a BSZA védett szálláshelyeit kifejezetten az emberkereskedelem áldozatainak tartja fenn. Ez a speciális szolgáltatójelleg és fókusz is oka lehetett annak, hogy a Projektbe bevont áldozatok azonosítását döntő többségében a BSZA (néhány esetben pedig helyi rendőrkapitányság) végezte.

A Budapesti, a Pécsi és a Kecskeméti Áldozatsegítő Központok kerültek közvetlen kapcsolatba a BSZA-val a Projekt kapcsán, ezek közül a fővárosi központ bírt nagyobb jelentőséggel.

A Pécsi Áldozatsegítő Központ egy esetben munkacélú kizsákmányolás áldozataként azonosított személy menekítéséhez kért segítséget a BSZA-tól, mely személy elhelyezést is nyert az alapítvány egyik védett házában. Egy másik esetben a Kecskeméti Áldozatsegítő Központ kollégái sikeres, összehangolt munkával menekítettek egy édesanyát és gyermekét, akiknek szállításában nyújtott segítséget a BSZA, bár nem az általa működtetett szálláson kerültek elhelyezésre az áldozatok.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Arra is volt példa, hogy az Áldozatsegítő Központ látókörébe akként került egy áldozat, hogy a helyi rendőrkapitányság menekítette az érintettet a BSZA-hoz, majd felvette a kapcsolatot az Áldozatsegítő Központtal.

Emellett megemlíthető olyan eset is, amikor az Áldozatsegítő Vonal került kapcsolatba az áldozattal, és kért segítséget a menekítéshez, szállításhoz. A segítő együttműködés ekkor is biztosított volt a BSZA részéről, de a segítségnyújtás végül az áldozat megváltozott döntése miatt nem valósult meg a gyakorlatban.

Az alábbi eset jól példázza az Áldozatsegítő Központ és a BSZA összehangolt együttműködését:

Két fiatal lány érkezett 2020-ban a Budapesti Áldozatsegítő Központba, akiket a BSZA menekített ki az emberkereskedőktől. A lányokat több külföldi országban futtatták, többek között Svájcban és Németországban. A két lány azonnali pénzügyi segélyben részesült Budapest Főváros Kormányhivatalának döntése nyomán, az Áldozatsegítő Központban pedig megkezdődött a pszichológusi segítségnyújtásuk. Sajnos, ahogy az az emberkereskedelem áldozatainál megfigyelhető gyakori jelenség, az egyik lány rövid időn belül visszakerült az elkövetők látókörébe, de a másik lánnyal nagyon hosszú és sikeres folyamat indult el. Hetente megjelent az Áldozatsegítő Központban, ahol pszichológusi segítségben részesült, a BSZA-nál a védett házban pedig később munkát is kapott.

Összességében rögzíteni szükséges, hogy az Áldozatsegítő Központok szerepét a Projekt esetleges továbbélése során fokozni kell, akár az áldozatazonosítás, akár az eljárás későbbi szakaszában (*lásd Intézményi modelltervezet*). Figyelemmel a központok fokozatosan bővülő hálózatára és az egyre növekvő áldozatelérési mutatókra, számítani lehet arra, hogy a jövőben a központok az azonosítás folyamatában is gyakrabban megjelennek.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

III. EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK AZ INDIKÁTOROK TELJESÍTÉSE SORÁN

1. Az elkészült tanulmányok

„Az emberkereskedelem jelenlegi helyzete Magyarországon” tanulmánykötet (szerzők: De Coll Ágnes Ráhel és dr. Tatár Erika)

A 2020. szeptember 9-én lezárt tanulmány átfogó képet ad az emberkereskedelem jelenségéről, annak megnyilvánulási formáiról, magukról az áldozatokról, kitérve a legveszélyeztetettebb csoportokra az áldozattá válás szempontjából. Emellett a szerzők bemutatták az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására vonatkozó szabályokat is. A tanulmány rögzíti a BSZA szerepét az áldozatok ellátásában, és felvázolja az állami áldozatsegítés rendszerét, az abban elérhető támogatási formák részletszabályaira is kitérve. Végezetül a tanulmány megállapításokat fogalmaz meg az emberkereskedelem áldozatait ellátó rendszer hiányosságaira vonatkozóan. A tanulmány elektronikus terjesztésére sor került, többek között az alábbi linken elérhető: https://www.baptistasegely.hu/adat/projekt/10/fajlok/az-emberkereskedelem-jelenlegi-helyzete-magyarorszagon_tanulmany.pdf

„Az emberkereskedelem elleni küzdelem szervezetrendszere és az áldozatok segítése Ausztriában” tanulmánykötet (szerző: dr. Molnár Melinda)

A 2022. június 20-án lezárt tanulmány célja az volt, hogy a Projekt keretén belül 2021. december 1. és 2. napján a releváns osztrák szakértőkkel megtartott

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

online szakmai tapasztalatcserén elhangzottakat és a tapasztalatokat összegezze. A tanulmány bemutatja az emberkereskedelem elleni küzdelem kormányzati és civil szereplőinek tevékenységét, annak jogszabályi hátterét mind magyar, mind osztrák aspektusból. A tanulmány kitér az osztrák szervezetek által támogatott áldozatok adatainak ismertetése mellett az átültethető jó gyakorlatokra, egyúttal a magyar és az osztrák szakemberek által tapasztalt kihívásokra is.

2. Kommunikáció

A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNYÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA

A Projekt kommunikációs kampányának célja az volt, hogy elérje a célcsoportokat (melyek rendkívül összetettnek mutatkoztak), és össztársadalmi szintű figyelemfelhívást valósítson meg.

A kommunikációs kampány két szinten valósult meg: az általános, figyelemfelhívó-információátadó kommunikáció szintjén, valamint kampányszintű kommunikációval. Az általános kommunikáció során a teljes társadalom felé történt az üzenetközvetítés, a szándék az egyes társadalmi csoportok általános érzékenyítése volt. A kampányszintű, proaktív kommunikációval a cél az áldozatok és potenciális áldozatok elérése volt a segítségnyújtáshoz szükséges információk eljuttatásával. Az előbbieknél tükrében is a célcsoportok a társadalom egésze, az áldozatsegítésben dolgozó szakemberek (civil, egyházi és állami szereplők egyaránt) és a potenciális áldozatok köre voltak. Utóbbi célcsoport esetében rendkívüli kihívás volt azt meghatározni, hogy kik lehetnek az emberkereskedelem potenciális áldozatai, az eddigi tapasztalatokból és adatokból kiindulva az alacsony iskolázottság, a rossz gazdasági körülmények, elszigeteltség, rossz családi környezet, prevenció hiánya, a szociális infrastruktúra hiánya, az ország peremterületeiről való származás kerültek a különösen veszélyeztető tényezők mérlegelési körébe.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A kommunikációs felületek megválasztásakor különös figyelmet volt szükséges szentelni a világjárvány okozta megváltozott médiafogyasztási és kommunikációs szokásokra is. Az online kampány során a közösségimédia-felületek alkalmazására és területileg célzott hirdetésekre volt szükség, animációs videospotok (3 db), animált felugró bannerek és a közösségimédia-felületeken megjelenő tartalmak, hirdetések készültek.

A rövid videospotok azonos arculati elemekkel készültek el, három különböző területre fókuszálva, melyek figyelembe véve az emberkereskedelem hazánkban leggyakrabban előforduló megjelenési formáit, a szexuális célú kizsákmányolás, a csicskáztatás és a munkacélú kizsákmányolás voltak. A hirdetési stratégia részeként Google Ads hirdetéskampány, Facebook hirdetéskampány, Instagram hirdetéskampány, YouTube pre-roll videóhirdetés és bannerkampányok valósultak meg.

A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNYÁNAK SZÁMSZERŰSÍTHETŐ ADATAI

A kampány ütemezésének első lépéseként 2021 augusztusában megtörtént az előkészítés, majd 2021. szeptember 1. és 2021. november 30. között valósult meg maga a kommunikációs kampány. Az Áldozatsegítő Központok és a BSZA Instagram és Facebook oldalán a kommunikáció havonta 5-5 poszt formájában valósult meg.

Az elérések alakulása:

- 15 megjelenített poszt összes elérése: 211 380 fő,
- Google Ads (keresés alapú hirdetés) összes elérése: 760 000 fő,
- videospotok összes elérése: 130 761 fő,
- bannerek összes elérése: 579 398 fő.

Mindösszesen: 1 681 539 fő

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Előbbiek alapján megállapítható, hogy a kampány elérési célkitűzése (legalább 20 ezer ember elérése) teljesült az összesen 1 681 539 fő elérésével, a leghatékonyabb elérési számokat a Google Ads és az animált felugró bannerhirdetések mutatják, elsősorban a népszerű online felületeken (pl. jofogas.hu).

A hirdetések költségének alakulása:

- 15 megjelenített poszt költsége: 800 000 forint,
- Google Ads (keresés alapú hirdetés) összes költsége: 300 000 forint,
- videospotok összes költsége: 1 400 000 forint,
- bannerek összes költsége: 590 000 forint.

Fentiekből az látszik, hogy éppen a legkisebb költséggel járó hirdetések és bannerek hozták magasan a legnagyobb elérési számokat.

A KOMMUNIKÁCIÓS KAMPÁNY MEGVALÓSULÁSÁNAK SZAKMAI TAPASZTALATAI

A KAMPÁNY EDUKÁCIÓS HATÁSA

A Projekt kommunikációs kampányának célja a potenciális áldozatok elérése, valamint tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető és rendelkezésre álló segítő szolgáltatások elérhetőségeiről. További célkitűzés a társadalom minél szélesebb rétegeinek elérése, a társadalmi tudatosság fokozása, az állampolgároknak a téma iránti érzékeltyítése, figyelemfelhívás. A kommunikációs kampány sikeresen mutatta be a szexuális és a munkacélú kizsákmányolás jelenségét. El tudta érni, hogy a társadalom számára is láthatóvá vált az emberkereskedelem, mint súlyos bűncselekmény.

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió támogatásával

FIGYELEMFELKELTÉS

Az emberkereskedelem elleni küzdelem során a legnagyobb kihívás a látencia visszaszorításában mutatkozik, éppen ezért nélkülözhetetlen a lakosság figyelemfelkeltése és érzékenyítése, hogy minél többen ismerjék fel az áldozattá válás jeleit (akár magukon, akár a környezetükben), és kérjenek segítséget. A kommunikációs stratégia célja az volt, hogy beazonosítsa a veszélyeztetett célcsoportok elérését hatékonyan biztosító felületeket, javaslatokat tegyen a kulcsüzenetekre, a területen tevékeny civil szervezetek bevonására, valamint az országos hálózat kiépítése során felmerülő kommunikációs eszközökre és aktivitásokra.

TAPASZTALATOK A KAMPÁNY EREDMÉNYÉVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

A kommunikációs kampány hatására nagy számban érték el a segítő szolgáltatásokat az áldozatok, mert felismerték, hogy áldozatok, és mertek segítséget kérni a környezetükben lévő szociális, egészségügyi és egyéb szakemberektől, tudva azt, hogy megfelelő és személyre szabott segítséghez jutnak és biztonságban lesznek.

A TELEFONOS ELÉRHETŐSÉG

A kampányban megadott telefonszámon két esetben érkezett emberkereskedelemhez kapcsolódó esetről hívás, amelyek egyike kiskorút érintett, így elsősorban gyermekvédelmi és rendőrségi eljárás kezdeményezésére volt szükség. A Projekt ideje alatt a telefonszámot egyébiránt azok hívták fel, akiknek a BSZA neve hallatán egyéb segítségre volt szüksége (pl. tűzifára, bútorelszállításra, segélyre stb.).

3. Szakértői tapasztalatcserék, a tapasztalatcserén részt vevők

A Projekt teljesülése tekintetében a szakértői tapasztalatcseréken részt vevő szakemberek száma 48 fővel került indikátorként meghatározásra. Ehhez képest összesen 75 fő vett részt a megtartott egyeztetéseken. A Projekt keretében elsőként egy projektnyitó értekezlet került megrendezésre, melyet három szakértői tapasztalatcserére követett, a Projekt végén pedig egy projektzáró értekezletre került sor. Az egyeztetések egy részén online vettek részt a meghívottak a világjárványra tekintettel.

PROJEKTNYITÓ ÉRTEKEZLET (2020. JÚLIUS 15.)

Az értekezlet célja az volt, hogy a Projektben részt vevő szereplők bemutassák a saját tevékenységeik körét, az általunk nyújtandó szolgáltatásokat és együttműködésük módját a Projekt végrehajtása során a megjelent állami (pl. Belügyminisztérium, Budapesti Rendőr-főkapitányság), civil (ERGO Egyesület, Magyar Vöröskereszt Országos Igazgatósága) és egyházi (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítvány) szervezetek képviselőinek. A BSZA részéről Gál Dávid kuratóriumi elnök és De Coll Ágnes Ráhel szakmai vezető, míg az IM részéről dr. Tatár Erika koordinátor tartott előadást.

I. ONLINE SZAKÉRTŐI TAPASZTALATCSERE (2021. JANUÁR 27.)

Az egyeztetés célja volt az elmúlt projektidőszak szakmai tapasztalatainak összegzése és annak megosztása a BSZA és az IM vezetői körében. A jelenlévők a két konzorciumi partner képviselőként vettek részt a megbeszélésen, ahol a Projektet is érintő, az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet] módosításához kapcsolódó javaslatok és észrevételek megvitatása is napirendre

került, kitérve az áldozatok azonosítását végző szervek körének bővítésére és az áldozattá válásra utaló jelek felülvizsgálatára.

II. SZAKÉRTŐI TAPASZTALATCSERE (2021. SZEPTEMBER 14.)

Az IM-ben került sor a második szakértői tapasztalatcserére, melynek célja a Projekt egyéves tapasztalatainak összegzése, valamint a szükségesnek ítélt változtatások azonosítása volt az együttműködés terén. Az egyeztetésen a konzorciumi partnerek képviselői vettek részt, és jelezték a problémás kérdésköröket a Projekt hatékonyabb megvalósítása érdekében. E körben felmerült az OKIT-tal való kötelező kapcsolatfelvétel, amelynek mellőzése – amennyiben jogszabály ezt lehetővé tenné – a partnerek közötti közvetlen együttműködés során egy megfontolandó lépés lehetne.

III. ONLINE SZAKÉRTŐI TAPASZTALATCSERE (2021. DECEMBER 1–2.)

Az online tapasztalatcserén az osztrák Szövetségi Igazságügyi Minisztérium, a Szövetségi Belügyminisztérium mellett két civil szervezet, a LEFŐ-IBF és MEN VIA, valamint a pszichoszociális áldozatsegítő támogatásokat nyújtó szervezeteket koordináló Áldozatsegítő Menedzsmentközpont kollégái vettek részt Ausztria részéről. Az egyeztetés célja az IM és a BSZA munkatársai részéről az volt, hogy a világjárvány miatt megghiúsult bécsi tanulmányutat és intézménylátogatást pótolva átfogó képet kapjanak a magyar szakemberek az osztrák áldozatsegítés rendszeréről, annak állami és civil szereplőiről.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

IV. PROJEKTTÁRÓ SZAKMAI EGYEZTETÉS (TERVEZETLEN: 2022. JÚLIUS 20.)

A projektzáró egyeztetés fókuszába várhatóan a Projekt során elért eredmények, a megvalósítás szakmai tapasztalatai kerülnek. Az egyeztetés célja, hogy a BSZA és az IM képviselői megvitassák a két szervezet közötti együttműködés során tapasztaltakat, és figyelmet szenteljenek a Projekt utóéletének. A projektidőszak alatt megélt kihívásokon és sikereken nyugvó megvalósítási javaslatok megvitatása jó alappal szolgálhat a Projekt esetleges folytatásához.

4. Támogatott áldozatok

TÁMOGATOTT ÁLDOZAT „TÍPUSOK” ÉS NEMZETKÖZI RELÁCIÓVAL BÍRÓ ESETEK BEMUTATÁSA ESETLEÍRÁSOKON KERESZTÜL

A Projekt keretén belül az indikátorok magyar szexuális és munkacélú kizsákmányolás áldozatai voltak. Az azonosított, illetve támogatott áldozatok (67 fő) közül 13 esetben (19,4%) valósult meg külföldön (vagy külföldön is) kizsákmányolás. Megállapítható, hogy míg a szexuális célú kizsákmányolás tekintetében nincs jelentős hatása a kizsákmányolás nemzetközi jellegének (csaknem fele-fele arányban valósult meg külföldön, illetve belföldön ilyen típusú kizsákmányolás), addig a munkacélú kizsákmányolás jellemzően belföldön valósult meg.

Bár a kizsákmányolás jellemzően belföldön valósult meg a támogatott áldozatok vonatkozásában, az emberkereskedelem nemzetközi jellegét kiemelve az alábbiakban hat olyan eset kerül bemutatásra, melyben az áldozatok kizsákmányolása külföldön (is) megvalósult.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

1. ESETLEÍRÁS

Az áldozat 2020. 06. 17-én a Nemzetközi Migrációs Szervezet (a továbbiakban: IOM) segítségével került befogadásra a BSZA védett szálláshelyére.

Az áldozat Facebookon ismerte meg a futtatóját, aki Hollandiába csalta, majd prostitúciós tevékenységre kényszerítette. Az áldozat elmondta, hogy maga a kizsákmányolás kb. három hónapig tartott, és közel egy évig tartózkodott Hollandiában. A 33 éves áldozatnak három gyermeke van (13, 12 és 9 évesek), akik együttes elhelyezés keretében nevelőszülőknél nevelkednek.

Mielőtt kiment volna Hollandiába, a nővérével lakott Budapesten. Nővérét az anyjának tekinti, mert ő nevelte fel őt és négy testvérét, mivel szülei korán meghaltak. Az áldozat 11 osztályt végzett, majd mosogatóként dolgozott.

Bekerülését követő általános állapota igen megviselt volt, szorongásos pszichés betegségére kedélyjavító és nyugtató gyógyszereket szedett.

Az áldozat az érkezését követően megkapta a szükséges orvosi ellátást, részt vett szűrővizsgálatokon. A sorozatos bántalmazások miatt több foga sérült, illetve hiányzott, de ezeknek pótlása, kezelése megtörtént. Az áldozat teljes körű szociális ügyintézésben, életvezetési és pénzgazdálkodási tanácsadásban részesült, melyek hozzájárultak a későbbiekben történő önálló életvezetéséhez.

2. ESETLEÍRÁS

Az áldozat önként jelentkezett 2020. 11. 13-án a BSZA-nál és segítséget kért, így került befogadásra a Projektbe.

Az áldozat egy dunajvárosi lelkészen keresztül jutott el a BSZA-hoz. Elmondása szerint sikeres drogrehabilitációját követően munkát keresett, így került kapcsolatba későbbi kizsákmányolójával.

Angliába csábították munkalehetőség reményében, majd megérkezését követően elvették az útlevelét. Az építőiparban dolgoztatták szállás és étkezés fejében, de fizetést nem kapott. Szálláshelyén a szobáját többekkel meg kellett osztania, igen zsúfoltan éltek, és minden lépésüket ellenőrizte a munkáltatójuk. Pihenésre lehetősége nem igazán adódott, mert 18 órában kellett dolgoznia.

Bekerülésekor rossz pszichés és fizikai állapotban volt. Pszichoszociális támogatást kapott a BSZA munkatársaitól, illetve terapeutával is dolgozott. Állapota stabilizálódott, így képes volt arra, hogy utánkövetés mellett a Projekt utolsó negyedében egy albérlésben önállóan tudjon élni és elhelyezkedjen a munkaerőpiacon.

3. ESETLEÍRÁS

Az áldozat telefonon kért segítséget a BSZA-tól és 2020. 07. 27-én így került befogadásra a védett szálláshelyre.

Az áldozat az azonosítás során lelki állapota, zavartsága és a bizalom hiánya miatt nem beszélt rögtön az őt érintő nemzetközi vonatkozású emberkereskedelmi folyamatról. Megfigyelhető volt az áldozatnál az emlékeinek töredezettsége, összefüggéstelen részleteket tudott csak elmondani. A védett házban zajló segítő beszélgetések során derült ki, hogy prostitúciós célú kizsákmányolása Magyarországon és Németországban is megvalósult.

A személyes beszélgetések során elmondta, hogy 12 éves kora óta volt heroinfüggő, emellett elmesélte, hogy gyermekvédelmi intézményben nevelkedett.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Sikeres drogrehabilitációját követően ismerkedett meg későbbi futtatójával, akivel szerelmi kapcsolatba került.

Bekerülését követően pszichés, mentális megsegítésben részesült, majd a későbbiekben önállóan is képes volt megfogalmazni miben szorul segítségre.

A rehabilitációs folyamatban megerősödött annyira, hogy képes volt sikeresen elvégezni egy óvodai dajkatanfolyamot. Teljes körű szociális ügyintézésben, életvezetési és pénzgazdálkodási tanácsadásban is részesült, melyek hozzájárulnak a későbbiekben történő önálló életvezetéséhez. A Projekt végén két hónapos nyári időnyomunkát vállalt egy üdülőtelepülésen, ahol lakhatása került támogatásra.

4. ESETLEÍRÁS

Az áldozatot több éven keresztül kényszerítette prostitúcióra és házi munkára, valamint kisebb lopások elkövetésére édesanyja élettársa. Kizsákmányolása és fogva tartása Svájcban és Magyarországon is megvalósult, mely eseménysorozat súlyos traumát okozott benne. Mentálisan és fizikailag is rossz állapotban került be a BSZA védett szálláshelyére. Az elkövető pszichoaktív szerekre is rászoktatta. Az áldozat az IOM-en keresztül vette fel a kapcsolatot a BSZA-val.

Az áldozat egy frissen elszenvedett bántalmazás után elszökött az elkövető kizsákmányolótól. A BSZA munkatársai az áldozatot a szerek hatására rossz pszichés állapotban találták meg. A menekítés során egy kísérőre volt szükség. Elsőként a menekítőautóval 2020. 10. 19-én a Lehetőség Családoknak 2005 Alapítvány védett szálláshelyére került. 2020. 10. 28-án átkerült a BSZA védett szálláshelyére.

Az áldozat rehabilitációja után a Projekt keretén belül kiegészítő szolgáltatásokat kapott. Állapota stabilizálódása után albérletbe költözött és utánkövetésben részesült.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

5. ESETLEÍRÁS

Az áldozat 2022. 06. 20-án került befogadásra a BSZA védett szálláshelyére. Az OKIT segítségével menekítést követően sikerült biztonságban elhelyezni.

Két gyermek édesanyja. Második gyermekének az apja több országban férjhez adta és az ezekből származó pénzt elvette. Az áldozat elmondása alapján Olaszországban, Párizsban kellett férjhez mennie harmadik országbeli állampolgárokhoz a letelepedési engedély megszerzése miatt. Mindemellett az áldozatot az élettársa prostitúcióra is kényszerítette. Az áldozatot a védett szálláshelyre érkezését követően a baleseti intézetbe kellett beszállítani sérülései miatt.

A szükséges orvosi ellátásokat követően szűrővizsgálatokon is részt vett. Adiktív függősége miatt pszichiátriai ellátásban részesült, és fogászati kezelést kapott. Családgondozásban is részesült, hogy gyermekeivel újra kapcsolatba tudjon kerülni.

6. ESETLEÍRÁS

Az áldozat rövid ismeretség után párjával kiköltözött Hollandiába, ahol a férfi prostitúcióra kényszerítette, valamint házi rabszolgaságban tartotta. A heteken keresztül tartó kizsákmányolás és megfélemlítés következményeként mentális leépülés volt tapasztalható.

2020. 12. 21-én az IOM segítségével került a BSZA védett szálláshelyére. Bekerülését követően elsőként orvosi vizsgálatokon vett részt, hivatalos okmányai beszerzését kellett pótolni.

Egyéni esetkezelésben, pszichés-mentális segítségnyújtásban részesült a meghatározott egyéni cselekvési tervben megfogalmazott feladatok mentén. Az áldozaton

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

keresztül az egész családot érintette, segítette az a komplex családgondozás, családterápia, amely szakemberek bevonásával történt.

2022. 06. 14-től az áldozat részt vesz egy Alap Kompetencia Képzésen, amely további segítséget jelent számára a későbbiekben esetlegesen felmerülő, számára nehezebbnek tűnő élethelyzetek kezelésében.

Az áldozat 2022. 06. 21-től lakhatási támogatást tudott igénybe venni, ami tovább segíti a teljes önálló életvezetéshez.

SZÁMSZERŰSÍTHETŐ ADATOK

A projektidőszak alatt a célként kitűzött 50 áldozatot meghaladva, összesen 67 bajbajutottnak tudtak segítséget nyújtani a Projektet megvalósító partnerek. Érdeemes megjegyezni, hogy a 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet alapján azonosító beszélgetés magyar állampolgárral, vagy a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személlyel folytatható le. Ez a szűkítő hatály jelen Projekt kapcsán is jelentőséggel bírt, ugyanis egy fő áldozat bevonására azért nem volt lehetőség, mert magyar állampolgársággal nem rendelkezett (ez pedig nem állt összhangban a pályázati kiírásban foglalt elvárásokkal).

A NEMEK ARÁNYA (1. melléklet)

A nemek megoszlása alapján megállapítható, hogy közel kétszer annyi nő (44) áldozat részesült támogatásban, mint férfi (23). Az összesen ellátott személyből pedig három fő volt 18 év alatti, mindegyikük lány volt.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Az elért áldozatok sérelmére jellemzően szexuális és munkacélú kizsákmányolással követték el a bűncselekményt, egy esetben fordult elő bűncselekményre kényszerítés és egy esetben kényszerházasság. Gyakran több kizsákmányolási célzat is megfigyelhető volt egy-egy áldozat esetében, ezekben az esetekben döntően a szexuális és a munkacélú kizsákmányolási forma járt együtt, és nők voltak az érintettek.

Szexuális célú kizsákmányolás áldozata összesen 29 személy volt, mindegyikük nő. Ezenfelül a három 18 év alatti személyt is szexuális céllal zsákmányolták ki. Ezen kizsákmányolási célon belül a nem utcai prostitúcióra kényszerítés (18 eset) volt a legjellemzőbb, emellett az utcai prostitúcióra kényszerítés áldozatai voltak felülreprezentáltak a női áldozatok esetében. A kizsákmányolás során alkalmazott módszerek közül a fizikai erőszak, a pszichikai bántalmazás, a szexuális bántalmazás és a jövedelem elvétele volt jellemző.

Munkacélú kizsákmányolás áldozata 42 személy volt, ebből 20 nő és 22 férfi. A 20 nő majdnem fele, összesen nyolc fő egyidejűleg szexuális kizsákmányolás áldozatává is vált. A legtöbb áldozat az ipari szektorban került kizsákmányolásra, ezt követte a háztartásban történő kizsákmányolás, emellett a mezőgazdaságban és a szolgáltató szektorban történő munkacélú kizsákmányolás volt megfigyelhető az áldozatok körében.

Szükséges kiemelni, hogy az adatok önkéntes adatszolgáltatás keretében kerültek rögzítésre az EKAT Rendszerben, ezen rovatok kitöltése ugyanis jelenleg nem kötelező.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

IV. PROJEKTZÁRÁS, INTÉZMÉNYI MODELL LEÍRÁSA A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TAPASZTALATAI ALAPJÁN

1. Projektzárás

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN SZERZETT SZAKMAI TAPASZTALATOK ÖSSZEGZÉSE

A Projekt lehetővé tette az áldozatok számára, hogy széles körű támogatást kaphassanak, amit általánosságban nem engedhet meg magának sem a védett szálláshely, sem az IM. Lehetőség nyílt a menekítőautóval az áldozatok biztonságos szállítását és a fogságból való elmenekülésüket biztosítani, illetve azonnali, minőségi orvosi és egészségügyi ellátást nyújtani a számukra. Az áldozatok motivációja és bizalma nagymértékben nőtt, mert megtapasztalhatták a gondoskodás és a kiűtтерemzés lehetőségeit. A munkatársak számára is biztonságot, rugalmasságot, valamint könnyebbé tett, hogy egy sokkal komolyabb és komplexebb eszköztárral rendelkeztek az ellátást illetően, és lehetőségük nyílt önálló lakhatást biztosítani a ki-lépő áldozatok számára. A lakhatási támogatás egyben a férőhelyek számát is megnö-velte, jó példa erre, amikor egy 12 fős, munkacélú kizsákmányolás áldozatává vált csoportot volt képes a BSZA egyszerre elhelyezni, ami a Projekt támogatása nélkül nem jöhetett volna létre.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A PROJEKT TOVÁBBVITELE ESETÉN SZÜKSÉGESNEK ÍTÉLT MÓDOSÍTÁSOK

A Projektben problémát jelentett a lakhatás támogatása és annak határozott ideje. Az áldozatok személyre szabott cselekvési terv mentén rehabilitálódnak és kezdik el az integráció folyamatát. Az integrációs folyamatot csak azok tudták megkezdni, akik a Projekt első szakaszában kerültek be indikátorként, és mentális és pszichés állapotuk megengedte, hogy egy gyorsabb rehabilitáció után elérkezzenek az integráció megkezdéséhez, amely az önálló életre készíti őket elő, és célja a reviktimizáció elkerülése. Akiknek az őket ért trauma hatására hosszabb rehabilitációs időszakra volt szüksége, azok nem részesülhettek olyan támogatásban, amely a társadalmi beilleszkedésüket és a független életvezetést elősegíti.

Az áldozatok lakhatási támogatása fontos és jó eszköz volt arra, hogy kipróbálják az önálló életet, viszont nem támogatta a kiszámítható jövőkép kialakulását a határozott idő miatt. A lakhatás támogatása jobb esélyeket adna, ha tatarozásra, építésre, illetve ingatlanvásárlás kiegészítéseként is felhasználható volna, mivel számos esetben az áldozatok rendelkeznek életkezdési támogatással gyermekvédelmi ellátásban szerzett múltjuk okán.

Fontos lenne beépíteni a programba az áldozatok számára költségmentes, ami lehetőséget ad a megfelelő pénzkezelési szokások kialakítására. Sok esetben nyújt lehetőséget az áldozatok számára az áldozatsegítő szolgálatok által biztosított azonnali pénzügyi segély, azonban ez a támogatás a rendőrségi feljelentés, bejelentés megtételéhez kötött, melyet sok esetben nem tesznek meg az áldozatok. Emellett – többek között – ruházkodásra, gyógyszerekre és meghatározott, rövid időre szóló élelmészre lehet igénybe venni. Arra az időszakra, amíg az áldozatok mentális állapotjavítása történik, a költségmentes – a pénzkezelési szokások megfelelő kialakítása mellett – lehetőséget biztosít az önfenntartás kompetenciájának megélésére is.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A kiegészítő szolgáltatásokat érdemes lehet bővíteni különböző rekreációs szolgáltatások elérésének biztosításával (pl. uszodabérlet, különböző sporttevékenységekhez, kulturális programokhoz nyújtott bérletek).

2. Az emberkereskedelem elleni küzdelem intézményi szintre emelésének lehetőségei

A JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

A 2020. május 1. és 2022. augusztus 31. közötti projektidőszak alatt a hazai jogszabályi környezet számos változáson esett át az emberkereskedelem elleni küzdelem minél hatékonyabb megvalósítása érdekében. Ehhez nagyban hozzájárult az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020–2023 nemzeti stratégia és annak intézkedési terveinek megvalósítása is.

A PROJEKT SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS TÖRVÉNYI SZINTŰ JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK

A legjelentősebb törvényi szintű jogszabályi változásokat a 2020. július 1-jén hatályba lépett, az emberkereskedelem áldozatainak kizsákmányolása elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi V. törvény indukálta. A jogszabály az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2011. április 5-i (EU) 2011/36 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálta. Ez a jogszabály módosította többek között a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényt (a továbbiakban: Szabstv.), valamint a Btk.-t is.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

Előbbiek közül kiemelhető – a jelen Projekt szempontjából is releváns – Btk. módosítás, melynek nyomán egyértelművé vált a kizsákmányolás folyamata, és megváltozott az emberkereskedelem korábbi tényállása is, immáron *emberkereskedelem és kényszermunka* összevont tényállásra. Ily módon jelentősen megnőtt a kényszermunkáért kiszabható büntetési tétel kerete. A módosítás oka az volt, hogy mind az emberkereskedelem, mind a kényszermunka céljai közel azonosak, mindkettő alapja a kiszolgáltatott helyzet kihasználása.

Az előbbi, elkövetőre fókuszáló Btk.-módosítás mellett szükséges az áldozatok jogait középpontba helyező törvényi szintű jogszabály, az Ást. 2021. január 1-jétől hatályos módosításainak a megemlézése is. A Projekt időszaka alatt hatályba lépett új rendelkezések nyomán az állami áldozatsegítés rendszerében megjelent az ún. opt-out megközelítés, amely alapján az áldozatok közvetlen elérése meghatározott körben jogszabályi kötelezettsége az áldozatsegítő szolgálatnak. Az új jogintézmény bevezetésekor az erőszakos, személy elleni bűncselekmények – köztük az emberkereskedelem és kényszermunka – áldozatai kapcsán került rögzítésre a rendőrség adatátadási, majd az áldozatsegítő szolgálat kapcsolatfelvételi kötelezettsége. Az új rendelkezések célja, hogy minél több áldozat értesüljön az áldozatsegítő támogatásokról, és minél több ember számára lehessen biztosítani azokat. Emellett a közvetlen áldozatelérési modell mellett megmaradt az ún. opt-in lehetőség is, a korábban már kifejtett okokra alapítva továbbra is lehetőség van a büntetőeljárástól független segítségnyújtásra és kapcsolatfelvétellel az áldozatsegítő szolgálatnak. Emellett a módosítás mellett fontos megemlíteni az állami kárenyhítéshez való hozzájutást megkönnyítő rendelkezéseket is, melyek alapján szintén 2021. január 1-jétől már a rászorultság vizsgálata nélkül ítélni lehet meg Budapest Főváros Kormányhivatala az állami kárenyhítést a szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak. Fontos az is, hogy az igény érvényesítésére nyitva álló határidő a korábbi három hónapról egy évre emelkedett.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A PROJEKT SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS RENDELETI SZINTŰ JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK

A 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet átfogó módosítását szükséges kiemelni, melyek következtében a megváltozott jogszabály 2021. december 24-től alkalmazandó. Ez a nagyobb horderejű módosítás kitért az azonosítást végző szervekre, a védett szálláshelyre vonatkozó rendelkezésekre és a rendelet mellékletét képező azonosító adatlap tartalmára is. Emellett a Magyarország területén emberkereskedelem áldozatává vált magyar, illetve a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező nagykorú személyek azonosítását és irányítását segítő eljárásrendet szemléltető melléklet is helyet kapott a joganyagban. Előbbi módosítások közül hangsúlyozni érdemes, hogy az OKIT bekerült az azonosítást végző szervek közé, az áldozattá válásra utaló jelek listája pedig bővítésre, átalakításra került.

AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEMRŐL SZÓLÓ 2020–2023 NEMZETI STRATÉGIA ÉS INTÉZKEDÉSI TERVEINEK MEGVALÓSULÁSA

A Kormány az 1046/2020. (II. 18.) Korm. határozattal hirdette ki az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020–2023 közötti nemzeti stratégiát, valamint az annak végrehajtását szolgáló, 2020–2021 közötti időszakban végrehajtandó intézkedési tervet. A stratégia célja az, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelem új kihívásaira és az emberkereskedelem új megjelenési formáira reagáljon, e körben a megelőzés, a felderítés, a bűncselekmények megszakítása és a büntetőjogi felelősségre vonás jogi szabályozásának felülvizsgálata is célkitűzéssé vált.

A stratégiához kapcsolódó első intézkedési terv két évre irányozta elő a végrehajtandó intézkedéseket, ezzel lehetőséget teremtve arra, hogy a két év letelte után meg lehessen vizsgálni a tapasztalatokat, melyekre alapozva meg lehet határozni a szükséges további tevékenységeket a stratégiai célok megvalósítása érdekében, esetlegesen változtatni lehet a már meghatározottakon.

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

A stratégiában a „II. Áldozatazonosítás, áldozatirányítás, áldozatsegítés” részben szerepel érintett szervezetként az IM áldozatsegítési szakterülete az egyes célkitűzések tekintetében. A stratégia e pontja kifejezetten rögzíti az egységes áldozatirányítási eljárásrend kialakítását, az azonosítást végző szervek körének bővítését, az áldozattá válásra utaló jelek listájának felülvizsgálatát és az adatszolgáltatások nyomon követését. Ezekhez kapcsolódóan a 2020–2021 közötti időszakban végrehajtandó intézkedési terv az EKAT Rendszerrel kapcsolatos fejlesztések megvalósítását is előírányozta. A 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet 2021. év végi módosításai az előbbieket megvalósításához kapcsolódnak, a stratégiának, illetve az intézkedési tervnek köszönhetően bővült az azonosítást végző szervek köre, az áldozattá válásra utaló jelek listája pedig bővítésre, átalakításra került. A stratégia végrehajtását szolgáló intézkedési terv kapcsán szükséges megemlíteni, hogy a világjárvány egyes intézkedések megvalósítását késleltette. Az eltelt két évet követően a Kormány 2022. április 14-én kihirdette az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020–2023 közötti nemzeti stratégia végrehajtását szolgáló, 2022–2023 közötti időszakban végrehajtandó intézkedési tervről szóló 1228/2022. (IV. 14.) Korm. határozatát. Figyelemmel az egyes intézkedések végrehajtásának világjárvány okozta nehézségeit, az új intézkedési tervben néhány korábbiakban előírt tevékenység folytatódáson, továbbra is célkitűzésként szerepel.

INTÉZMÉNYI MODELLTERVEZET LEÍRÁSA

A Projekt szakmai megvalósítása során egyértelművé vált annak intézményi szintre történő emelésének szükségessége. Az áldozatok ilyen komplex segítése a garanciája az újbóli áldozattá válás elkerülésének és a sikeres társadalmi integrációnak, reintegrációnak.

Látható azonban az is, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelem területén több, egymástól függetlenül működő civil (és egyházi) szervezet lát el feladatot az állami szereplők mellett a kizsákmányolás megelőzése és megakadályozása és

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

az áldozatsegítés kapcsán. Ezek a szereplők a prevenciótól kezdődően, az áldozatazonosításon keresztül, a védett házbán/kiléptető házbán történő elhelyezésig látnak el feladatokat.

A területen feladatot ellátó szervezetekről elmondható, hogy munkájukat magas színvonalon végzik, törekszenek az innovatív, a problémára reagáló programok kidolgozására és megvalósítására, ugyanakkor munkájukat egyéni szabályozók mentén végzik, melyhez fontos lenne egységes szakmai minimumok és ajánlások megfogalmazása, melyre a jelenlegi Projekt egyértelmű kereteket mutat.

Különösen fontos figyelmet fordítani az emberkereskedelem elleni küzdelem területén megjelenő különböző ellátási formák szakmai meghatározására és megnevezésére, azok tartalmi elemeinek tisztázására, valamint működési és szakmai feltételeinek szabályozására, rendszerbe foglalására.

Az így kialakított emberkereskedelem elleni intézményi rendszer célja az emberkereskedelem által potenciálisan veszélyeztetettek – különösen a nők és a gyermekek – védelme, a veszélyeztetettség és az áldozattá válás megelőzése, a hatékony áldozatazonosítás és az áldozatvédelem/áldozatsegítés, valamint az újbóli áldozattá válás megelőzése érdekében történő utánpótlás biztosítása. Az ellátórendszert differenciálni szükséges a társadalom széles köre számára elérhető megelőzést célzó szolgáltatási elemekre és a már azonosított áldozatok számára elérhető ellátási formákra.

Ennek érdekében szükséges és megalapozott a jelen program intézményi szintre emelése és annak folyamatos biztosítása az emberkereskedelem áldozatainak megsegítése érdekében.

Az intézményi rendszerbe emelés során feladatok lehetnek:

- az ellátórendszer aktuális működésének, tagjainak, a nyújtott szolgáltatás elemeinek, azok hatékonyságának felmérése, kiemelt figyelmet fordítva a hiányterületek azonosítására,

**BELÜGYI
ALAPOK**

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

- javaslatként az ellátórendszer tagjai munkájának összehangolására és fejlesztésére, az emberkereskedelem elleni küzdelem ellátási formáinak és azok tartalmi elemeinek meghatározására, definiálására (pl. prevenció, áldozatazonosítás, áldozatirányítás, áldozatsegítés, direkt asszisztencia, védett házasság elhelyezés stb.),
- egységes szakmai protokoll kidolgozása, szakmai minimum megfogalmazása,
- hálózat kialakítása az emberkereskedelem elleni tevékenység területén feladatot ellátó szolgáltatókkal, szereplőkkel, a kialakított hálózat tagjaival kapcsolattartás, koordinációs feladatok ellátása,
- jelen Projekt valamennyi elemének fenntartása, folyamatos biztosítása a javasolt bővítésekkel.

A Projekt által tapasztaltak, különös tekintettel a BSZA azonosításban betöltött domináns szerepére, az Áldozatsegítő Központok Projektben való megjelenésére, valamint a 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet által szabályozott áldozatirányítási rendre az alábbi intézményi, rendszerbeli módosítások megfontolása is indokolt lehet, melyet a Projektben támogatott áldozatként nem megjelenő, de az EKAT Rendszerben történt rögzítések adatai is alátámasztanak.

KÖZPONTILAG KOORDINÁLT ÜGYELOSZTÁS

A 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése alapján, ha az azonosítást végző szerv nem a beszélgetésbe bevont személy pillanatnyi tartózkodási helye szerint illetékes, áldozatsegítő szolgálatként eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal, és az azonosítást végző szerv megállapítja, hogy a beszélgetésbe bevont személy valószínűsíthetően emberkereskedelem áldozata, erről a tényről az azonosító adatlapnak az IM által országosan, egységesen működtetett webalapú rendszeren (EKAT Rendszer) keresztül történő egyidejű megküldésével, haladéktalanul értesíti a területi áldozatsegítő szolgálatot, magyar állampolgárral külföldön lefolytatott azonosító

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió támogatásával

beszélgetés esetén az áldozatsegítő szolgálatként eljáró Budapest Főváros Kormányhivatalát.

Fentiekben rögzítésre került, hogy a projektidőszak alatt az érintett 67 személyből 16 fővel került kapcsolatba az állami áldozatsegítés rendszere az Áldozatsegítő Központok és kormányhivatalok útján. Természetesen életszerű, hogy a BSZA szolgáltatásain túl az áldozatnak nem volt szüksége további, az áldozatsegítő szolgálat által biztosított támogatásra, ugyanakkor – jogszabályi kötelezettség miatt – az áldozatsegítő szolgálat értesítése minden esetben megtörtént a BSZA részéről. Amennyiben az áldozatsegítő szolgálat áldozattá válásról szerez tudomást, az Ást. 24. § (2) bekezdése alapján tájékoztatni köteles az érintettet a támogatásokra való jogosultságról. Tekintettel arra, hogy az áldozatsegítést támogató ügyviteli szakrendszerben nem valamennyi áldozat jelent meg, feltételezhető, hogy az áldozatsegítő szolgálat részére megküldött értesítések nem érték célt (pl. megszűnt e-mail-címre továbbítás miatt).

Az értesítések esetleges meg nem érkezésének problémája mellett, az értesítésre kötelezettek köre tekintetében megkérdőjelezhető annak a megfogalmazásnak a szakmai megalapozottsága, amely a kormányhivatalokat jelöli meg viszonyítási pontként *(„ha az azonosítást végző szerv nem a beszélgetésbe bevont személy pillanatnyi tartózkodási helye szerint illetékes, áldozatsegítő szolgálatként eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal”)* figyelmen kívül hagyva az Áldozatsegítő Központoknak az áldozatsegítő szolgálat részeként betöltött szerepét. Vagyis a hatályos jogszabály alapján, ha Áldozatsegítő Központ végzi az azonosítást, neki is kötelessége a kormányhivatal értesítése. Figyelemmel arra, hogy számos Áldozatsegítő Központban fizikálisan is jelen van a kormányhivatal munkatársa, továbbá, hogy az Áldozatsegítő Központ feladata a teljes körű tájékoztatás is, nem tűnik indokoltnak ez a fajta további értesítési kötelezettség.

A jelen Projekt konklúzióiból körvonalazódott elképzelés megvalósításához az áldozatok közvetlen elérését célzó, az Ást. 2021. január 1-jétől hatályos szabályo-

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

zása és az annak kapcsán megvalósuló gyakorlat teremthet jó alapot. Az elképzelés alapvetése az áldozatirányítási rendet érinti akként, hogy az IM, mint az állami áldozatsegítés egésze felett módszertani és szakmai irányítást megvalósító szerv további, az emberkereskedelem áldozatait érintő koordinációs, központi ügyelosztó szerepkel kerülne felruházásra.

Az áldozatok közvetlen elérése érdekében megvalósuló mechanizmus (opt-out rendszer) alapján a nyomozó hatóságtól országos lefedettséggel beérkező áldozati adatok az IM-hez érkeznek be központilag, ahol sor kerül a disszeminációra az Áldozatsegítő Központok között. Ugyanezen analógiára javasolt lehet annak az elképzelésnek a vizsgálata, hogy ha az azonosítást végző szerv nem az áldozatsegítő szolgálat, és az azonosítást végző szerv megállapítja, hogy a beszélgetésbe bevont személy valószínűsíthetően emberkereskedelem áldozata, erről a tényről az azonosító adatlapnak az EKAT Rendszeren keresztül történő egyidejű megküldésével haladéktalanul értesíti a központi ügyelosztó funkciót ellátó szervezeti egységet, tehát nem ő választja ki a területi szolgálatok egyikét. Ezt követően a központi ügyelosztást végző szerv az EKAT Rendszeren keresztül haladéktalanul továbbirányítja/továbbítja az áldozat adatlapját a beszélgetésbe bevont személy tartózkodási helye szerinti Áldozatsegítő Központhoz/területi áldozatsegítő szolgálathoz. Az így továbbított, átadott adatok nyomonkövethetősége megkönnyíti az áldozatok utánpótlását.

Ezen túlmenően azt is érdemes lehet akár jogszabályi, akár módszertani szinten rögzíteni, hogy a beérkezett adatlap alapján az Áldozatsegítő Központot/területi áldozatsegítő szolgálatot rövid időn belül teljesítendő kapcsolat-felvételi kötelezettség terheli. A hatályos szabályozás [sem a 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet, sem az Ást.] nem tartalmazza, hogy a jelen szabályozási rendben a kormányhivatalokhoz beérkező adatlapok nyomán milyen teendője van az eljáró ügyintézőnek. Az Ást. 24. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha az áldozatsegítő szolgálat – ide nem értve a 43/A. § (3) bekezdésében foglaltakat – más hatóságtól, szervtől vagy szervezettől, illetve az áldozatsegítő szolgálatához benyújtott támogatás iránti kérelemből természetes személy áldozattá válásáról szerez tudomást, soron kívül, az áldozat szük-

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

ségeire vonatkozóan a rendelkezésére álló adatok alapján, azokhoz igazodóan írásban tájékoztatja az ügyfelet arról, hogy támogatás jogosultja lehet és jogosultsága esetén a támogatások iránt kérelmet terjeszthet elő. A gyakorlat alapján ezen jogszabályhely ad alapot az áldozattal való kapcsolatfelvételre, ugyanakkor az adatlap rögzítése nem az áldozattá válást, hanem a feltételezett viktimizációt jelzi csak. Éppen ezért lehet szükség a pontosításra, a módszertani kiegészítésére, kiemelve az emberkereskedelem áldozataiként azonosított személyekkel való kapcsolatfelvételt.

FOKOZOTT EGYÜTTMŰKÖDÉS

Fontos felismerni, hogy az állami áldozatsegítés és áldozatelérés hatékonyságát növeli a civil és egyházi szervezetekkel való szoros együttműködés. Az osztrák modellben ez olyannyira hangsúlyos, hogy az állami áldozatsegítés egy központi, a pszichoszociális áldozatsegítő támogatásokat nyújtó nem kormányzati szervezeteket koordináló Áldozatsegítő Menedzsmentközponton keresztül, annak finanszírozásával valósul meg. Ehhez képest hazánkban van egy jól körülhatárolható állami tevékenység és jellemzően mellette a nem kormányzati szereplők feladatellátása. Megfontolandó lenne az a törekvés, hogy a két szektor valós és kézzelfogható együttműködése akár jogszabályi szinten teret nyerjen. Az együttműködés kialakítása, fokozása országos szinten a központi ügyelosztást végző szerv feladatellátása körében jelenhetne meg.

A BSZA-val való együttműködés során – és általában a biztonságos szállással nem rendelkező (akár kapcsolati erőszak) áldoztainak ellátása során – kihívásként jelentkezik a kapacitáshiány a segítő szervezetek minden igyekezete ellenére, különös figyelemmel az olyan speciális igényű áldozatokra, mint amilyenek az időskorúak, vagy a függőségben szenvedő személyek. Megfontolandó lehet olyan megállapodások, támogatási szerződések kilátásba helyezése, mely forrást biztosíthatna a kapacitásbővítés érdekében azért, hogy az állami áldozatsegítő szervezetrendszer által ellátott,

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

Az Európai Unió
támogatásával

támogatott, ugyanakkor biztonságos szállással nem rendelkező áldozat garantált, az igényekhez igazodó elhelyezése biztosított legyen.

A KOMMUNIKÁCIÓ LEHETSÉGES SZEREPE

A kommunikációs kampányok célcsoportja és hatékonysága egy igen érzékeny terület. Reálisan egy kampány a prevencióra és a társadalmi tudatosság növelésére tud koncentrálni, mivel az áldozatok zömében nem jutnak el olyan felületre, ami informálhatja őket az emberkereskedelem veszélyéről és a segítségnyújtás lehetőségéről. A kommunikáció megelőzhatja az emberkereskedelem fogalmának tisztázását és az áldozatok tehetetlenségét és kiszolgáltatottságát, ezzel érzékenyítheti a társadalmat, illetve könnyíthet az áldozathibáztató szemlélet csökkentésén.

Méltányosság és biztonság

BELSŐ BIZTONSÁGI ALAP

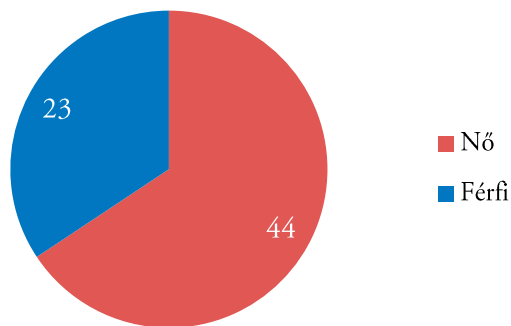

Az Európai Unió
támogatásával

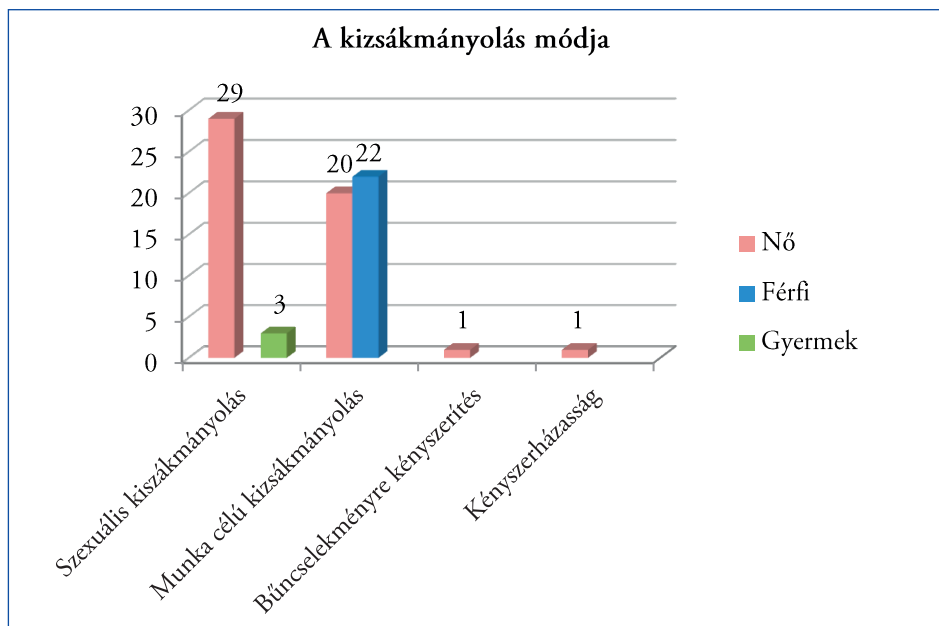
V. MELLÉKLETEK

1. melléklet

Nemek aránya a Projektben támogatott áldozatok tekintetében

2. melléklet

Megjegyzés: Egy-egy áldozat tekintetében több kizsákmányolási mód is megfigyelhető volt.